

per cap: amb raó, car lingüísticament es basen en semblances casuals o absurdes per a l'etimòleg —per ex. La Núcia (que és arabisme), Vila Joiosa (nom ben modern) etc. La forma mateixa del nom resta dubtosa, car en el primer passatge es llegeix *Omissa* i en el segon *Onusa*. Més orientadora em sembla la indicació de Vallejo, que el geògraf o tàctic Polyaeos (cap a 160 d. J. C.) l'anomena *Οἰνυσσα* o *Οἰνοῦσσα*; les formes de tots dos manuscrits deuen ser només aproximades: imitacions d'una forma ibèrica alterades per influència de mots greco-latins. Entremig d'aquells dos extrems quedaria un **Oenissa* o *-isa*, del qual sortiria *Enessa/Anesa* amb raonable evolució. M'inclino, doncs, a creure que Seybold tingué encert. Però és clar que això no implicaria que no en tinguí també l'enllaç amb els pre-romans citats en *-ESA*, car entre *ɨ* i *ɛ*, fonemes ben pròxims, és possible que hi hagués cert grau de neutralització cronològica o dialectal. En les formes de Polyaeos influeix evidentment el gr. *οἶνος* 'vi' i les *Οἰνοῦσσα(ι)* illes prop de Quios i de Messene. Diu que *Onussa* Annibal tingué un somni profètic (Foucault, nota 2 a Polibi III).

Anet, riu, o *Net*, V. *Anyet* *Aneto*, V. *Ainet*

ANEU, Vall d'~

La vall més elevada i nòrdica del Pallars Sobirà, de la qual baixa la Noguera Pallaresa.

PRON. MOD. És nom popular a tots els pobles de la vall, i a les valls veïnes: en general pron. *áney*; però amb una variant més vulgar *áno*: recordo que ho comentàvem ja alguna vegada amb el meu mestre Fabra (i amb el meu gran amic Pere Arnalot, fill d'Alós), en els anys 1932-36. Així vaig publicar-ho en *Lleures*C, 201.10f. És clar que *Ano* és reducció moderna del diftong àton *æu*.

DOC. ANT. En aquesta, l'adj. baix-llatí *Anabiensis* és el que substitueix el nom propi i de la vall: *Anabiensem* a. 824, acompanyant el nom de l'adjacent Vall de Cardós (Villan., *Vi. Lit.* x, 53): «*Anabiensi* quoque Scta. Maria --- cum eius parochiis, i. e. Borrosso, Iouo, Assor, Sonnum, Isil et Alos atque Stirri» a. 839 (Acta Cons. Sd'Urg., ed. Pujol, p. 107, lín. 151, núm. 275); «*Valle Aniauense*» a. 850, *Colle. Moreau* I, 187 (hi va cita d'Escàs i de St. Pere de Burgal) [err. de lect. per *Anauense*: facilíssim: tres pals + a + dos pals en lloc de dos pals + a + tres pals]; «*Raymundus --- Tolosanensis, Anaviensis, Paliarensis et Ripacursensis comes et marchio*» [es tracta de Ramon I, Comte de Tolosa], a. 866, *Colle. Moreau* II, 52; *Anabi* cit. junt amb Burgal a. 945 (SerranoS, *NHRib.* 945) (v, 198) [crec que és el mateix doc. que la *Hist. Lgd.* cita d'aquest any, encara que en aquesta ed. se li ha donat la lliçó errònia «*valle* voc. *Aniaui*», fàcilment rectificable en *Anau*]; «*in comitatu Palierense, infra terminos de valle Anabi*» a. 950 Abadal (*Pall. i R.* 368) (també p. p. *Hist. Lgd.* v, 250); «*vallis Anaviensis*» a. 1085

(*Hist. Lgd.* v, 1635); id. c. l'a. 1100 (ibid.); «*decimas de toto Anau*» a. 1164 (Kehr, *Papsturk.* 399); «*la vallée de Anaon*» a. 1196 (*Hist. Lgd.* v, 1663); «*vallis de Aneo*» tres cops en un doc. de 1324 (Reglà, *Lucha por Aran*, p. 383).

Pots es pot identificar amb la vall d'*Aneu*, o amb una zona ètnica que compregués aquesta vall, l'*Avablis* citat per Ptolemeu (II, 6.71), d'on només diu que és un lloc de la Tarraconense pertanyent als Jaccetans, dels quals sabem que s'estenien pel vessant dels Pirineus, des de les valls de Jaca fins cap a les del Segre. A penes s'ha provat de localitzar-ho i identificar-ho: Holder (III, 602) suggereix que sigui el mateix que un *Anabere* citat pel Geògraf de Ravenna (4.43, p. 309.11); K. Müller, ed. bàsic de Ptolemeu, creia que *Anabis* fos el mateix que *Ad Nobas*, situat en la via Tàrraco-Ilerda; Othmer (*BABL* VI, 342) indica que *Nobas* (Rav. 309.4, 10) i *Anabere* en el Ravennate van enumerats l'un darrere l'altre; una identificació descarta, doncs, l'altra; de la de Müller és clar que no s'inspira més que en una superficial i irrellevant semblança *Ana-/A(d)no-*, descartable del tot. La d'*Anabere* es podrà pendre més seriosament, pensant que en *Anabere* pogué entrar un element sufixal o desinencial afegit, com ara el de la desinència direccional *-era* o *-ra* del basc. Cf. *Aler*.

Per a una combinació que ho explicaria tot, només caldria admetre que es tractés d'una via que anés de Tàrraco cap als Pirineus del Nord de Ilerda [Lleida]. Car *ad Nobas* sí que evidentment es pot identificar amb *Noves de Segre* (entre Organyà i la Sd'Urg.), i llavors la indicació, només vaga, «*dirrecional*», 'cap a *Anabi*' = *Anabi-ra* o *Anabi(i)-era*, ja fóra basc pur. O sigui 'a Noves i --- cap a ANABI ---'. ¿Per què un coneixement remot o una mica vague d'ANABIS no podia haver arribat fins a Ptolemeu? Puix que s'havia parlat tant de les indòmites tribus del vessant pirinenc hispànic: els Jaccetans, els Lacetans (> *Ka(s)telanoi* en Ptol. > *Catelans*), i els *Avdooloi* que entrebancaren la marxa d'Annibal contra Roma (veg. la cita que he donat de Polibi, s. v. *Andorra*); si els *Andostinoi* abraçaven els andorrans,¹ pensem que *Noves* ja es trobava ben prop d'ells, en el curs d'aquella formidable marxa, ressonant, transcendent.

ETIM. El que en tinc publicat (*E. T. C.* II, 35, 68) només afirma que és un NL pre-romà, apuntant a la branca ibero-basca, puix que té terminació comuna amb el grup ibero-bascode de NLL en *-BE*. M-Lübke el declarava pre-romà, vagament (*BDC* XI, 7), sense descartar-ne el cèltic.² Recordem que la freqüència dels NLL bascodeis, abundants tot al voltant, a la Vall d'*Aneu* arriba al sùmmum (en la llista de *E. T. C.* n'hi he aplegat més de 90). Mirant d'anar més enllà es marquen dues pistes, que estan ben d'acord amb aquestes premisses, però ulteriorment tiren en sentit divergent.

A) És colpidora la semblança o identitat amb el nom de planta basc antic ANABI '*Vaccinium Myrtillus*', que, amb intervenció de sufixos, metàtesis etc., ha donat el cat. pirinenc i gc. *naions*, *anajós*, *nabissos* etc., d'altra banda *avajons*, *auajós* etc. (per una banda *ANA-